

ŽIVELA USTVARJALNOST!

ALENKA SENIČAR IN NEPREKINJENA NIT PRIPOVEDI VEZENIH MEANDROV IN LABIRINTOV Razmišljanje o Ejčini čarovniji ustvarjalnega navdiha

Volnena nit, ki se na miniaturnih tapiserijah Alenke Seničar spleta v lucidne, poudarjeno estetizirane čutne »grafike«, je votek arhetipskih podob, ki se zdijo preslikane iz globin človeške kolektivne podzavesti. Z neverjetno zavzetostjo in v mantričnem ponavljanju enakih, a slej ko prej fraktalno razbitih vbodov zgošča sinapse, zarisuje meandre, gradi labirinte ter na čutnih robov racionalnega razmisleka išče rešitve nenehnega vstajenja oblik. Izmuzljiva in večplastna narava modela labirinta jo nenehno spodbuja v kreativnost in ji ponuja neizčrpna estetska in morda celo filozofska izhodišča. A že v procesu izdelave je lahko vzorčasti model labirinta tudi močno orodje za preizkušanje samodiscipline, saj ponuja prostor za meditacijo in poglobljeno spoznavanje samega sebe. Labirint kot zaključena celovita danost prinaša notranjo mirnost in omogoča refleksijo.

Ejčino »znotrajlikovno« igračkanje nas osupne z disciplinirano in rigidno teksturo. Pa vendar se ob natančnejšem ogledu nasičenih del vsiljuje mikavna misel, ki tem dovršenim likovninam naenkrat podeli vznemirljivo in samosvojo sporočilno vrednost: majhne tapiserije so osredotočene na tankočutno predstavo mentalnega izhodišča nekakšne pra-podobe, skrite v vsaki podobi, kadar poseduje jasno strukturo, t. j. obliko in mero, podlago in okvir, vendar strukturo, ki jo zaznamuje tok rafiniranih delcev barvnega občutja. In ti delci, fraktali, so prav tisti strukturni elementi, ki botrujejo rojstvu računalniško generiranega virtualnega sveta, ki je v svojem banalnem bistvu le toga mreža točk, na kateri se brez prestanka pojavljajo in izginevajo oblike in podobe.

*

Seveda je samoumevno, da gre umetnost v korak z vsakdanjim načinom življenja in ga odraža tudi tako, da si prisvaja razvijajoče se tehnologije in nove medije. Neizogibno je, da danes prevladujejo prakse, ki raziskujejo možnosti digitalnih svetov, kar se odraža v bleščečem sijaju visoko tehnoloških umetniških izdelkov in predmetov za vsakdanjo rabo. A navzlic temu – ali pa ravno zaradi tega – se je kot **protiutež** v smislu prvinske, k človeku usmerjene drže, ki v vznemirljivem odkrivanju skrivnosti sveta še zaupa sposobnostim čustvenega instinkta, znova vzpostavile tudi tradicionalne ročne spretnosti t. i. umetnostnih obrti. Najstarejši izrazi človeške ustvarjalnosti, s tradicijo, ki se napaja iz časov nastanka civilizacije, kamor sodijo tudi predenje, tkanje in vezenje z nitjo, danes izzivalno in kljubovalno vzpostavljajo »manualni« odgovor na vstop računalniških robotov in njihovega sintetičnega okolja v naša življenja..

ŽIVELA USTVARJALNOST!

Osnove tradicionalne obrtniške spretnosti so kot podlaga sodobnih umetniških konceptov presenetljivo in na velika vrata vstopile celo v razstavišča pomembnih muzejev in galerij, skupaj z domala šamansko zarotitvijo o pomenu vedenja »starih«. Obnovljeno zanimanje za tradicionalne obrti se zdi vpeto v širši kulturni zasuk posameznikovega hrepenenja po osebni izkušnji, vezani na aktivni, taktilni dotik z žlahtnimi naravnimi materiali in splošne trende v sodobni ustvarjalnosti, ki znova vse bolj težijo k efemernim oblikam ustvarjalnih načinov ter multidisciplinarnosti na razširjenem polju vizualnih umetnosti.

Čeprav se tudi danes še vedno vнемajo polemike o razlikovanju med obrtjo in »čistim« umetniškim ustvarjanjem, se zdi, da je prevladalo spoznanje, da gre le za zorni kot gledanja na isto stvar. Načeloma velja, da je pri umetnosti v ospredju posredovanje ideje ali čustva, pri obrti pa fizična obdelava materiala, a **vsak artefakt lahko opazujemo na dva načina: če nas zanima, kako je bil narejen, nanj gledamo z obrtniške plati, če razmišljamo o sporočilu, nas zanima njegova »umetniška« vrednost.** V resnici se oboje zliva in spaja v celoto ter se nevidno prekriva. Tako se vsako umetniško delo vzpostavlja tako z visoko stopnjo obrtniške spretnosti kot s posebnostjo svojega umetniškega talenta, instinkta in koncepta. Tudi tisto, kar je na videz le obrt, lahko postane umetnost, kadar pomembno razbija ustaljene vzorce in predstave.

*

ŽIVELA USTVARJALNOST!

Meander ali meandros je dekorativni vzorec, izdelan iz neprekinjene črte, ki oblikuje ponavljajoče se motive; je najpomembnejši **antični simbol večnosti**, saj prehaja prek čutnih okvirov časa, a je obenem tudi alegorija povezanosti in prijateljstva, ljubezni in vdanosti. Meander narekuje ureditev labirinta, ki je prisposoda metafizičnih, mitoloških skrivnosti sveta. V njem je vselej moč uzreti pravo in edino pot. Zato ga odlikuje čista, jasna, le na videz zapletena zgradba. Ne smemo ga enačiti z blodnjakom, v katerem so vrisane lažne poti in slepe ulice. Iz labirinta se naokoli in po ovinkih, a vselej premočrtno, vzpenjamo k cilju, k smislu, zato so svojo mandalo vanj vpisale različne kulture na vseh koncih sveta.

Kakšne zgodbe zrcalijo vezeni labirinti Alenke Seničar ... o nas in o njej sami? Morda nam pripovedujejo zgodbo o soodvisni naravi sveta, ko je resnična svoboda možna le v idealnem ravnotežju med vsemi, ki pišejo skupno zgodbo življenja v soseski, v mestu, državi, na kontinentu, na planetu? Morda razkrivajo logiko in ustroj človekovega mišljenja, ki svet okoli sebe vedno občuti kot nekaj kaotičnega in zapletenega, a z notranjim smislom, ki ga skuša bolj ali manj uspešno izluščiti... in zato zanj venomer izumlja vzorce in jasne zamisli? Labirinti nam nastavljajo ogledala, v katerih se ne zrcali le tisto najboljše, kar sije v nas, temveč tudi tisto, kar nas zadržuje, da ne zažarimo še močnejše.

Meander je sinonim neusahljivega pretakanja življenja. Stopnjevanje enakomerne enoličnosti in monotonije, v popolnem ravnotežju, zenovski absolutni logos, ki je začetek in konec obenem ... podoba, ki kot **uroboros** zagriže v svoj rep in se zavrti v večni krogotok življenja kot neulovljivi in brezčasni model vesolja, preobrazbe trenutka in večnosti preobrazbe ... vzorčasta struktura brez svetlobe in globine, prapok ritmičnega širjenja nevidne energije, ki se zvrča v idealno zaokroženo »črno luknjo« svojega smisla ... da bi znova vzniknilo in se navzven, v brezkrainost nizalo do konca in naprej. In se znova ...

Ejča je zadnjo tkaninasto podobo bržkone že izvezla, prve pa morda še ne.

Marko Košan